

«новонароджена» а також «вік, з якого законодавством дозволяється працевлаштування», або взагалі доповнити новою статтею де було б визначення основних термінів ККУ аналогічно до чинного КПК України.

Захист прав дитини – важливе завдання Української держави, що виразилося у формуванні та реалізації принципово нової політики у сфері прав дитини. Враховуючи вищезначене, вважаємо за доцільне реформування нормативної бази, яка стосується кримінальної відповідальності за вчинення злочинів щодо дітей.

Література

1. Кримінальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 1 берез. 2012 року: (офіц. текст). – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2012. – 216 с.
2. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
3. Сімейний кодекс України. – Х.: ТОВ «Одісей», 2009. – 104 с.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т.1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінально процесуального кодексу країни: Закон України. – Х. : «Одісей», 2012. – 360 с.

УДК 343.34(043.2)

Петриченко О. П., головний науковий консультант,
Головне науково-експертне управління
Апарату Верховної Ради України, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПУБЛІЧНІ ЗАКЛИКИ ДО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

Законом України від 21 вересня 2006 року № 170-V були внесені зміни до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України з метою імплементації положень Європейської конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, що була підписана Україною 16 травня 2005 року і ратифікована 31 липня 2006 року (далі – Конвенція) [1].

Зокрема статтю 5 Конвенції «публічне підбурювання до вчинення терористичного злочину» де передбачено встановлення відповідальності за розповсюдження повідомлення для населення або доведення такого повідомлення до відома населення в інший спосіб з метою підбурювання його до вчинення терористичного злочину, якщо така поведінка, незалежно від того,

є чи не є вона безпосередньою підтримкою терористичних злочинів, становить загрозу того, що може бути вчинено один чи більш ніж один такий злочин було імплементовано за допомогою статті 258–2 КК України «Публічні заклики до вчинення терористичного акту» [2].

Разом з тим, на практиці, вказана стаття за матеріалами статистики, не застосовується на практиці. Однією із причин з'явлення так званої «мертвої норми», на наш погляд, є некоректна імплементация вищенаведеної статті Конвенції, зокрема її термінологічного апарату. Так, у статті 258–2 КК України помилково використовується вузьке для українського законодавства поняття «терористичний акт», тоді як у Конвенції йдеться про запобігання «тероризму», «терористичній діяльності» та «терористичним злочинам» і тому не дозволяє, на нашу думку, застосовувати більш широкі аспекти боротьби з тероризмом [3].

Слід вказати, що законодавцем були здійсненні спроби законодавчого удосконалення даної імплементации. Зокрема у законопроекті № 2219а від 4 липня 2013 року пропонувалось встановити кримінальну відповідальність за «пропаганду і поширення ідеології тероризму, а також публічне підбурювання до вчинення діяльності, визначеної як терористична, або ж розповсюдження, виготовлення чи зберігання з метою поширення візуальних чи друкованих матеріалів з такими закликами», доповнивши з цією метою КК України новою статтею 258–6 [4]. Однак, вказана законодавча пропозиція була визнана неприйнятною, оскільки у запропонованій статті 258–6 КК поняття «ідеологія тероризму», «пропаганда тероризму» визначались за допомогою оціночних термінів (зокрема категорій «системне поширення», «роз'яснення поглядів», «певна спільнота», «ідеал спільноти», «явища, пов'язані з ескалацією насильства у формі терористичних актів»), що вимагало додаткового законодавчого тлумачення, залежало від суб'єктивного сприйняття і тому створювало підґрунтя для можливих порушень прав і свобод громадян. Крім того, стаття 258–6 КК частково вступала в колізію зі статтю 258–2 КК, що створювало небажану конкуренцію кримінально-правових норм. До того ж, законопроект був не позбавлений ряду інших неузгодженостей і прогалин техніко-юридичного характеру.

Якщо звернутись до досвіду інших країн, зокрема РФ, то вказану статтю 5 Конвенції було імплементовано за допомогою статті 205–2 Кримінального кодексу РФ, де встановлена кримінальна відповідальність за публічні заклики до здійснення терористичної діяльності або публічне виправдання тероризму».

Вказаний підхід, на наш погляд, також є сумнівним, оскільки вважаємо, що має бути встановлена кримінальна відповідальність за публічні заклики до здійснення не всієї а лише «криміналізованої» частини терористичної діяльності, що згідно з положеннями Конвенції становить катего-

рію "Терористичні злочини", до якої як складові частини входять терористичний акт, злочини терористичної спрямованості та інші злочини, сутність яких полягає у сприянні "обслуговуванні" злочинів терористичної спрямованості [5, с. 75].

Таким чином, у статті 258–2 з метою більш коректної імплементації статті 5 Конвенції слід встановити кримінальну відповідальність за «публічні заклики до здійснення терористичної діяльності або розповсюдження, виготовлення чи зберігання з метою розповсюдження матеріалів з такими закликами». Кваліфікований склад цього злочину має визначати кримінальну відповідальність за ті самі дії, з використанням засобів масової інформації або вчинені службовою особою з використанням службового становища.

Причому з огляду на приклад побудови статті 436 КК України «Пропаганда війни» під якою розуміються «публічні заклики до агресивної війни або до розв'язування воєнного конфлікту, а також виготовлення матеріалів із закликами до вчинення таких дій з метою їх розповсюдження або розповсюдження таких матеріалів», вважаємо за можливе назву статті 258–2 викласти в такій редакції: «пропаганда до здійснення терористичних злочинів», що також частково зніме питання щодо встановлення санкції за пропаганду тероризму, що забороняється статтею 17 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» [6].

Крім цього постає питання визначення термінів «терористичні злочини», «злочини терористичної спрямованості» та ряду інших понять, що потребує внесення змін у базовий Закон «Про боротьбу з тероризмом». Таким чином, навіть імплементація лише однієї статті 5 вищенаведеної Європейської Конвенції 2005 року потребує подальшого комплексного удосконалення анти-терористичного законодавства.

Література

1. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму // Офіційний вісник України, 10.09.2007, № 65, ст. 2536, стор.124, код 40855/2007
2. Кримінальний кодекс України. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21. – Ст. 920.
3. Мусієнко І. І., Коростиленко А. В. Аналіз окремих аспектів правової бази протидії тероризму в Україні // Мусієнко І. І., Коростиленко А. В. [Електроний ресурс] – Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/6988/%B2>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо запобігання тероризму): Проект Закону / [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47255
5. Ємельянов В. П. Проблеми систематизації та комплексного розвитку антитерористичного законодавства України: монографія / В. П. Ємельянов. – Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. – Харків: «Право», 2008. – С. 75.

6. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 16. – Ст. 697.

УДК 343.213.3 (043.2)

Попович В. П., к.ю.н.,
Головне науково-експертне управління
Апарату Верховної Ради України, м. Київ, Україна

**НОВІ ПІДХОДИ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНУ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ КРИМІНАЛЬНІЙ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ
І ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ**

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у відповідність з Кримінальним процесуальним кодексом України» від 16 травня 2013 р. № 245-VII ст. 10 Кримінального кодексу України (далі – КК) було викладено у новій редакції, якою було суттєво змінено підхід щодо кола осіб, які підлягають видачі іноземній державі для притягнення до кримінальної відповідальності і віддання до суду. Так, на відміну від попередньої редакції, ч. 1 ст. 10 КК, якою встановлювалася заборона видавати іноземній державі нарівні з громадянами України також осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, і які вчинили злочин поза її межами, чинна редакція цієї норми встановлює таку заборону виключно щодо громадян України.

На наш погляд, таким законодавчим нововведенням суттєво порушилися права осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, гарантовані Конституцією України, законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про громадянство», «Про імміграцію» та низкою міжнародних договорів у цій сфері, належним чином визнаних Україною. Так, особами без громадянства (апатридами) вважаються особи, які не володіють громадянством жодної держави. Особи без громадянства (апатриди), які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України [1, с. 3].

Нормативне визначення цього терміна містить ст. 1 Конвенції про статус апатридів 1954 р. [2], відповідно до якої апатридом є особа, яка не розглядається як громадянин будь-якої держави в силу її законів. Такі особи не мають постійного правового зв'язку із жодною державою, а тому не користуються правом дипломатичного захисту. Особи стають апатридами, напри-